काननवनयोः कांतारोपवनात्मना भेदः ॥ ११ ॥ अपितामित्यादि ॥ शरद्गुणनिरंतरः शरद्गुणैर्निरंतरप्रवृत्तः कामः मद्वियोगसौकुमार्यातिशयाभ्यां हेतुभ्यां सुदूरं अतिशयेन पीडयेदेव ॥ १२ ॥ सारंगाख्यचातकविहंगस्तृषितोयथा त्रिदशेश्वराज्जलं कांक्षमाणोविलपतिस्म एवं सीताप्राप्तिं कांक्षमाणोविललाप ॥ १३ ॥ ततस्तत्र काले रम्येषु गिरिसानुषु चंचूर्य भ्रातुर्दुःखेन गर्हितं चरित्वा यङ्लुगंतादार्षोऽसमासे ल्यप् ॥ पर्युपावृत्तोलक्ष्मणोऽग्रजं रामं ददर्श ॥ १४ ॥ विषादाद्विषाददर्शनात् ॥ १५ ॥ अथ लक्ष्मणः कर्मयोगज्ञानयोगावेव पौरुषवृद्धये दुःखशांतयेचानुतिष्ठेति स्मारयति ॥ किमार्येत्यादि ॥ हेआर्य कामस्य वशंगतेन त्वया किंकर्मकृतं स्यात् ॥ अपिचैवं

सरांसिसरितोवापीःकाननानिवनानिच ॥ तांविनामृगशावाक्षींचरन्नाद्यसुखंलभे ॥ ११ ॥ अपितांमद्वियोगाच्चसौकुमार्याच्चभामिनीं ॥ सुदूरंपीडयेत्कामःशरद्गुणनिरंतरः ॥ १२ ॥ एवमादिनरश्रेष्ठविललापनृपात्मजः ॥ विहंगइवसारंगःसलिलंत्रिदशेश्वरात् ॥ ॥ १३ ॥ ततश्चंचूर्यरम्येषुफलार्थीगिरिसानुषु ॥ ददर्शपर्युपावृत्तोलक्ष्मीवान्लक्ष्मणोग्रजं ॥ १४ ॥ सचिंतयादुःसहयापरीतंविसंज्ञमेकंविजनेमनस्वी ॥ भ्रातुर्विषादात्त्वरितोतिदीनःसमीक्ष्यसौमित्रिरुवाचदीनं ॥ १५ ॥ किमार्यकामस्यवशंगतेनकिमात्मपौरुष्यपराभवेन ॥ अयंह्रियासंह्रियतेसमाधिःकिमत्रयोगेननिवर्ततेन ॥ १६ ॥ क्रियाभियोगंमनसःप्रसादंसमाधियोगानुगतंचकालं ॥ सहायसामर्थ्यमदीनसत्त्वःस्वकर्महेतुंचकुरुष्वतात ॥ १७ ॥

कामवशत्वेनात्मपौरुष्यस्य स्वपौरुषस्याभिभवेन किंप्रयोजनं साधितंस्यात्तस्मात्कामवशत्वं त्यक्त्वा कर्मयोगं कुरु ॥ किंच स्नानादिकर्मयोगोत्तरकालमवसरप्राप्तोयं समाधिर्ब्रह्मानुसंधानं ह्रिया हरतीतिह्रीःशोकस्तेन किमर्थं संह्रियते ॥ अत्रास्यामवस्थायां योगेन समाधिना सर्वंदुःखमितिशेषः ॥ किंननिवर्तते अपितु निवर्ततएवेत्यर्थः ॥ एवमेव पांक्तः पाठइतिकतकरुत् ॥ पाठांतरंत्वस्य योजनाशक्त्या कल्पितमितिचसः ॥ १६ ॥ उक्तमेव विवृणोति ॥ क्रियाभियोगमिति ॥ क्रियाणां शौचस्नानादीनामभितःकार्त्स्न्येन योगमनुष्ठानं मनसःप्रसादंचास्थाय कालं सर्वकालं समाधियोगानुगतं तेन संबद्धमेव कुरुष्व तथाऽदीनसत्वः अक्षीणसत्वःसन् स्वकर्महेतुं पौरुषवृद्धेःकारणं सहायसामर्थ्यं तद्घटनरूपं स्वकर्मदेवार्चनादिरूपकर्मयोगंच कुरुष्व ॥ अनेन यावत्फलं निदिध्यासनजातकर्मसमुच्चयउक्तः १७